

вдосконалення чинного корпоративного законодавства, прийняття закону про акціонерні товариства, який би врегульовував корпоративні конфлікти, ліквідації практики корупційних зловживань і реформування вітчизняної судової системи.

УДК 65.012.23

А. І. Дмитренко, канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОЦІНКА САНАЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ КРИЗОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті представлено методичний підхід до оцінки санаційної спроможності кризового підприємства. Запропоновано нове трактування сутності, уточнено основні чинники та критерії санаційної спроможності суб'єкта господарювання.

A methodical approach to estimation of enterprise's capability to prevent its bankruptcy is presented. A new definition of the concept's essence is suggested; its basic factors and criteria are specified.

Усунення з ринку неспроможних суб'єктів господарювання є обов'язковою передумовою ефективного функціонування ринкового механізму. Однак надзвичайно важливою функцією інституту банкрутства є також і забезпечення умов для відродження бізнесу у випадку економічної доцільності, бажання власників або інвесторів підприємства. Такі можливості надаються боржнику процедурами досудової та судової санації, мирової угоди, шляхом введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, а також через державну підтримку проблемних підприємств у пріоритетних галузях або регіонах країни. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема ідентифікації санаційної спроможності кризового суб'єкта, як визначальної стадії подальших дій зацікавлених осіб.

В результаті критичного аналізу найновіших наукових публікацій вітчизняних дослідників [1—6] констатовано необхідність уточнення сутності терміну «санаційна спроможність підприємства», розширення і уточнення її базових чинників та економічних критеріїв. Санаційна спроможність — це наявність у підприємства, що перебуває на кризовому етапі свого розвитку, ресурсних та правових можливостей для погодження та наступної успішної реалізації плану свого фінансового оздоровлення.

Крім того, до основних чинників санаційної спроможності, запропонованим у літературі (стійкі позиції на ринку та реальні можливості збільшення обсягів реалізації; наявність конкурентних переваг, виробничого, інноваційного та кадрового потенціалу) необхідно долучити такі фактори як перспективи розвитку цільового ринку, ворожість намірів кредиторів, а також акцентувати увагу на наявності у підприємства іміджу виробника якісної продукції та актуальності зараз і у майбутньому його товарного портфелю.

Також, на нашу думку, викликає й суттєві нарікання й запропонований у літературі [4, с. 130] основний критерій санаційної спроможності підприємства: продисконтована очікувана вартість майбутніх активів (за умови успішної санації) начебто має бути більшою за вартість його ліквідаційної маси перед проведенням санації. В запропонованому твердженні порівняння теперішньої величини майбутніх активів з обсягом ліквідаційної маси нічого не дасть, адже після завершення санації підприємство може й збільшити величину активів, але, водночас, отримати значно гіршу структуру балансу (зростання частки позикових джерел фінансування). І навпаки, що більш ймовірно при здійсненні успішного антикризового менеджменту, внаслідок погашення заборгованості перед кредиторами, оптимізації величини і структури активів, визначення реальної вартості майна та зобов'язань, раціоналізації джерел фінансування діяльності і розвитку підприємства валюта балансу може й зменшитися. У даному випадку мова повинна йти про такі показники, що підлягають порівнянню, як обсяг чистих активів, величина залишку ліквідаційної маси для поточних власників підприємства-боржника. На нашу думку також слід дуалізувати основний критерій санаційної спроможності, визначивши його окремо для поточних власників підприємства та для його кредиторів. На нашу думку, санаційноспроможним підприємство з точки зору його власників буде в тому випадку, коли продисконтована очікувана вартість чистих активів після завершення санації (A_q^{PC}) буде більшою за оціночний залишок його ліквідаційної маси після погашення вимог кредиторів та витрат ліквідаційної процедури ($ЛМ_{ЗВл}$), тобто:

$$A_q^{PC} > ЛМ_{ЗВл}.$$

Для кредитора основним економічним критерієм при аналізі доцільності затвердження санації боржника є фактична доходність очікування повернення коштів. За відсутності зацікавленос-

ті кредитора у ліквідації боржника кредитор погодиться на санацію проблемного підприємства якщо фактична доходність очікування повернення боргу ($r_{ПОПБ}^{факт}$) перевищить його мінімальні вимоги до доходності (дисконтну ставку R_{min}) такої операції, тобто:

$$r_{ПОПБ}^{факт} > R_{min}.$$

Література

1. Коваленко М. А., Лобанова Н. В. Оцінка ефективності санації підприємств //Фінанси України. — 2005. — № 3. — С. 147—151.
2. Копилюк О. І., Штангрет А. М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 168 с.
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: Підручник. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія. — К.: КНЕУ, 2004. — 268 с.
5. Шершньова З. Є., Багацький В. М. та ін. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. / За заг. ред. Шершньової З. Є. — К.: КНЕУ, 2007. — 680 с.
6. Череп А. В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання. — К.: Кондор, 2006. — 380 с.

УДК 331.108.2

С. Б. Довбня, д-р екон. наук,
проф. зав. кафедри економіки промисловості,
Національна металургійна академія України

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Запропоновано механізм формування стратегії управління персоналом. Визначено особливості стратегії залежно від стадії життєвого циклу підприємства.

Mechanism that build- up strategy of personnel management has formed. Specificities of depending strategy from enterprise's life cycle stage has identified